

De buitenlandse betekening

Maritza Bernardt is gerechtsdeurwaarder bij GGN in Rotterdam en Jeroen Nijenhuis is gerechtsdeurwaarder bij Janssen & Janssen in Amersfoort. Voor de *Gerechtsdeurwaarder* buigen zij zich over grensoverschrijdende betekeningen.

Door mw. mr. M. Bernardt en J. Nijenhuis

Grensoverschrijdende betekening is in deze tijd onderdeel van de dagelijkse praktijk. Specialistische kennis is wel vereist. Zo is in de praktijk lang niet altijd eenvoudig vast te stellen welke regels gehanteerd moeten worden bij de betekening aan de geadresseerde die geen woonplaats heeft in Nederland. De Belgische Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders¹ heeft in september 2014 een lijst gepubliceerd² met de van toepassing zijnde wetten en verdragen met betrekking tot vrijwel alle landen ter wereld. Deze lijst heeft als basis gediend voor een landenlijst voor Nederland die in dit artikel is opgenomen.³

In dit artikel is ook aandacht voor recente jurisprudentie die van belang is voor grensoverschrijdende betekening. Maar we beginnen met een schematische weergave van de stappen die achtereenvolgens doorlopen moeten worden.

STAPPENPLAN

Het doorlopen van onderstaand stappenplan draagt bij aan een effectief gebruik van de landenlijst. De landenlijst is van toepassing op burgerlijke of handelszaken. Voor het antwoord op de vraag waar de stukken naartoe gezonden dienen te worden in het kader van een juiste betekening, is van belang te weten of de betekening plaatsvindt binnen of buiten de EU. De landenlijst verwijst naar het relevante verdrag.

• Betekening binnen de EU

- o Verordening (EG) nr. 1393/2007⁴ (13 november 2007)
 - Ga naar de Europese Justitiële Atlas voor burgerlijke zaken http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_nl.htm en zoek de ontvangende instantie via [Betekening en kennisgeving van stukken (Verordening 1393/2007)].⁵

• Betekening buiten de EU

- o Haags Betekeningsverdrag (Den Haag 15 november 1965)
 - Ga naar de site HCCH <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions> en vervolgens naar Convention 14. Zoek onder [status table] naar het land, dat 'member' is of 'non-member'. Vervolgens kunt u de juiste autoriteit vinden onder [Auth].
- o Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering (Verdrag van Den Haag 1 maart 1954)⁶
 - Ga naar de site HCCH <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions> en vervolgens naar Convention 2. Zoek onder [status table] naar het land, dat 'member' is of 'non-member'. Vervolgens kunt u de juiste autoriteit vinden onder [Auth].
- o Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering (Verdrag van Den Haag 17 juli 1905)⁷
- o Geen verdrag van toepassing?
 - Dan staat artikel 55 lid 1 Rv in de landenlijst genoemd. In dat geval dient gehandeld te worden overeenkomstig dit artikel.

Landenlijst*		
Land	Wets- of verdragsbepaling	Commentaar
Afghanistan	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Albanië	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Algerije	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Amerikaanse Maagden-eilanden, Antigua en Barbuda		Non-member
Andorra	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Angola	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Anguilla	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO*
Antigua	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Argentinië	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Armenië	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Aruba	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Australië	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Azerbeidzjan	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Azoren	Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR ¹⁰ Portugal
Bahama's	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Bahrein	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Bangladesh	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Barbados	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Barbuda	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
België	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Belize	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Benin	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Bermuda	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Bhutan	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Bolivia	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Bonaire	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Bosnië en Herzegovina	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Botswana	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Brits Antarctica	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Brits territorium in de Indische Oceaan	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Brazilië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Britse Maagdeneilanden	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Brunei	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Bulgarije	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Burkina Faso	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Burundi	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Cambodja	Artikel 55 lid 1 Rv	•

Canada	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Canarische eilanden	Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR Spanje
Caymaneilanden	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Centraal Afrikaanse Republiek	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Ceuta	Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR Spanje
Chili	Artikel 55 lid 1 Rv	•
China	Haags Betekenningsverdrag 1965	Ook Hongkong en Macao member
Clipperton Island	Haags Betekenningsverdrag 1965	Frans LGO
Colombia	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Comoren	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Congo-Brazzaville	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Congo-Kinshasa	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Cook Eilanden	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Costa Rica	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Cuba	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Curaçao	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Cyprus	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Denemarken	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Djibouti	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Dominica	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Dominicaanse Republiek	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Duitsland	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Ecuador	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Egypte	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
El Salvador	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Engeland	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Equatoriaal-Guinea	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Eritrea	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Estland	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Ethiopië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Faeröer Eilanden	Verdrag van den Haag van 1905	•
Falklandeilanden	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Fiji	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Filipijnen	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Finland	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Frankrijk	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Frans Polynesië	Haags Betekenningsverdrag 1965	Frans LGO
Franse zuidelijke en Antarctische gebieden	Haags Betekenningsverdrag 1965	Frans LGO
Gabon	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Gambia	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Georgië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Ghana	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Gibraltar	Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR Verenigd Koninkrijk

Grenada	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Griekenland	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Groenland	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Guadeloupe	Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR Frankrijk
Guam	•	VS
Guatemala	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Guernsey	Haags Betekenningsverdrag 1965	
Guinee	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Guinee-Bissau	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Guyana	Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR Frankrijk
Haiti	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Honduras	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Hongarije	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Hongkong	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Ierland	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
IJsland	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
India	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Indonesië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Irak	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Iran	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Israël	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Italië	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Ivoorkust	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Jamaica	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Japan	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Jemen	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Jersey	Haags Betekenningsverdrag 1965	
Jordanië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Kaaimaneilanden	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Kaapverdië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Kameroen	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Kazachstan	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Kenia	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Kirgizië	Verdrag van Den Haag 1 maart 1954	Non-member
Kiribati	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Koeweit	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Kosovo	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Kroatië	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Laos	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Lesotho	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Letland	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Libanon	Verdrag van Den Haag 1 maart 1954	Non-member
Liberia	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Libië	Artikel 55 lid 1 Rv	•

Liechtenstein	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Litouwen	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Luxemburg	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Macau	Haags Betekenningsverdrag 1965	
Macedonië	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Madagaskar	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Madeira	Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR Portugal
Malawi	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Maldiven	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Maleisië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Mali	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Malta	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Man	Haags Betekenningsverdrag 1965	
Marokko	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Marshall-eilanden	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Martinique	Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR Frankrijk
Mauritanië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Mayotte		
Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR Frankrijk m.i.v. 1/1/2014	
Mellila	Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR Spanje
Mexico	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Micronesië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Moldavië	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Monaco	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Mongolië	Verdrag van Den Haag 1 maart 1954	Non-member
Montenegro	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Montserrat	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Mozambique	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Myanmar	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Namibië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Nauru	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Nepal	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Nicaragua	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Nieuw Caledonië	Haags Betekenningsverdrag 1965	Frans LGO
Nieuw-Zeeland	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Niger	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Niue	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Noord-Ierland	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Noord-Korea	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Noordelijke Marianen	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Noorwegen	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Oeganda	Artikel 55 lid 1 Rv	•

Oekraïne	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Oezbekistan	Verdrag van Den Haag 1 maart 1954	Non-member
Oman	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Oostenrijk	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Oost-Timor	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Pakistan	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Palau	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Panama	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Papoea Nieuw Guinea	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Paraguay	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Peru	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Pitcairn eilanden	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Polen	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Portugal	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Puerto Rico	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Qatar	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Reunion	Verordening (EG) nr. 1393/2007	UPR Frankrijk
Roemenië	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Rusland	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Rwanda	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Saba	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Saint Kitts en Nevis	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Saint Lucia	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Saint Pierre en Miquelon	Haags Betekenningsverdrag 1965	Frans LGO
Saint Vincent en de Grenadines	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Salomonseilanden	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Samoa	Artikel 55 lid 1 Rv	•
San Marino	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
São Tomé en Principe	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Saoedi-Arabië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Schotland	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Senegal	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Servië	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Seychellen	Haags Betekenningsverdrag 1965	Non-member
Sierra Leone	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Singapore	Artikel 55 lid 1 Rv	•
St Eustacius	Artikel 55 lid 1 Rv	•
St Helena, Acension, Tristan da Cunha	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Sint Maarten	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Slovenië	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Slowakije	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Soedan	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Somalië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Spanje	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Sri Lanka	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member

Suriname	Verdrag van Den Haag 1 maart 1954	Member
Swaziland	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Syrië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Tadzikistan	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Taiwan	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Tanzania	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Thailand	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Togo	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Tonga	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Trinidad en Tobago	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Tsjaad	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Tsjechië	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Tunesië	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Turkije	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Turkmenistan	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Turks en Caicos-eilanden	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Tuvalu	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Uruguay	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Vanuatu	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Vaticaanstad	Verdrag van Den Haag 1 maart 1954	Non-member
Venezuela	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Verenigd Koninkrijk	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Verenigde Arabische Emiraten	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Verenigde Staten	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Vietnam	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Wallis en Futuna	Haags Betekenningsverdrag 1965	Frans LGO
Wales	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Wit-Rusland	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
IJsland	Haags Betekenningsverdrag 1965	M.i.v. 1/9/2009
Yemen	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Zambia	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Zimbabwe	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Zuid-Afrika	Artikel 55 lid 1 Rv	•
Zuid-Georgia en Zuid-Sandwich-eilanden	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Zuid-Korea	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member
Zuidelijke Sandwich-eilanden	Haags Betekenningsverdrag 1965	Brits LGO
Zweden	Verordening (EG) nr. 1393/2007	o
Zwitserland	Haags Betekenningsverdrag 1965	Member

JURISPRUDENTIE

In 2015 wees het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) een drietal, voor de praktijk belangrijke arresten in het kader van grensoverschrijdende betekening. Deze arresten hebben het wege-

ringsformulier, het buitengerechtelijk stuk en de reikwijdte van de Verordening tot onderwerp.

Weigeringsformulier

De Verordening (EG) nr. 1393/2007 bevat een aantal modelformulieren, waaronder het formulier houdende de mededeling aan de geadresseerde inzake zijn recht om de ontvangst van een stuk te weigeren, het zogenaamde weigeringsformulier. Op 16 september 2015¹¹ bepaalde het HvJ EU dat:

“Wanneer de ontvangende instantie een stuk betekent of doet betekenen aan dan wel ter kennis brengt of ter kennis doet brengen van degene voor wie het is bestemd, is zij bijgevolg in alle gevallen verplicht om bij dat stuk het in bijlage II bij Verordening nr. 1393/2007 opgenomen modelformulier te voegen, waarin die persoon wordt meegedeeld dat hij het recht heeft te weigeren dat stuk in ontvangst te nemen.”

Dit arrest is voor de gerechtsdeurwaarderspraktijk van groot belang. Het is een breuk met de handelwijze tot nu toe om het weigeringsformulier alleen op te nemen als het stuk niet gesteld was in een taal die degene voor wie het stuk bestemd was, begreep of niet gesteld was in de officiële taal (of talen) van de plaats van betekening of kennisgeving. Sinds deze uitspraak dient bij ieder stuk dat betekend wordt onder deze Verordening het weigeringsformulier opgenomen te worden.

Buitengerechtelijk stuk

Op 11 november 2015¹² wees het HvJ EU een arrest dat betrekking heeft op onder meer de betekenis van het begrip ‘buitengerechtelijk stuk’. Eerder had het HvJ EU zich al eens uitgelaten over dit onderwerp en bepaald dat het begrip buitengerechtelijk stuk zich niet slechts beperkt tot handelingen in het kader van een rechtelijke procedure, maar ook door een notaris opgestelde documenten kan omvatten. Het arrest uit 2015 is van belang omdat de betekenis van het begrip nog verder verruimd wordt en de ruime betekenis van het begrip ‘buitengerechtelijk stuk’ wordt benadrukt:

“Artikel 16 van Verordening nr. 1393/2007 moet aldus worden uitgelegd dat het begrip “buitengerechtelijk stuk” in de zin van artikel 16 niet alleen stukken omvat die zijn opgesteld of gewaarmerkt door een overheidsinstantie of een deurwaarder, maar ook onderhandse akten waarvan de formele verzending aan de in het buitenland verblijvende geadresseerde noodzakelijk is voor het uitoefenen, het aantonen of het behouden van een recht of een aanspraak in burgerlijke of handelszaken.”

Reikwijdte Verordening (EG) nr. 1393/2007

Ten slotte heeft het HvJ EU op 11 juni 2015¹⁴ een arrest gewezen waarin wordt uitgelegd hoe artikel 1 lid 1 van de Verordening (EG) nr. 1393/2007 moet worden uitgelegd:

“Rechtsvorderingen als die welke in het hoofdgeding aan de orde zijn, die door particuliere houders van staatsobligaties zijn ingesteld tegen de uitgevende staat en strekken tot verkrijging van een vergoeding wegens het niet eerbiedigen van bezits- en eigendomsrechten, tot nakoming van de vervallen oorspronkelijke obligaties, en tot verkrijging van een schadevergoeding, vallen binnen de werkingssfeer van deze verordening, voor zover niet blijkt dat zij duidelijk geen burgerlijke of handelszaken zijn.”

Deze beslissing is van belang omdat naast het niet-betekenen, doordat niet aan de vormvoorschriften van Verordening (EG) nr. 1393/2007 is voldaan, het verzoek tot betekening of kennisgeving ook teruggestuurd kan worden, als het verzoek duidelijk niet valt binnen de werkingssfeer van deze verordening.

TOT SLOT

Met dit artikel, waaronder het stappenplan, de landenlijst en de aandacht voor enkele relevante juridische uitspraken, hopen wij een bijdrage te hebben kunnen leveren aan de dagelijkse – maar toch specialistische praktijk van de grensoverschrijdende betekening.

Noten

- 1 De website van de Belgische Kamer: www.gerechtsdeurwaarders.be/.
- 2 NKGB-CNHB, *Quid iuris*, Tijdschrift van de Nationale Kamer van Gerechtsdeurwaarders, september 2014.
- 3 De landenlijst met de duiding van de te nemen stappen is ook terug te vinden op de website van de KBvG.
- 4 Ook wel aangeduid als EG-Betekenningsverordening.
- 5 Op termijn zal de website https://e-justice.europa.eu/content_european_judicial_atlas_in_civil_matters-321-nl.do voorzien in alle informatie omtrent deze betekeningen. Op moment van schrijven kent deze website nog geen overzicht van ontvangende instanties en wordt verwezen naar de Europese Justitiële Atlas.
- 6 Het Verdrag van 1905 is tussen partijen vervangen door het Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering van 1 maart 1954. Aangezien Estland geen partij is bij het Verdrag van 1954 en het Verdrag van 1954 door Denemarken niet is uitgebreid tot de Faeröer, is het Verdrag van 1905 in de verhouding tussen Estland en de Faeröer en de overige partijen nog altijd van kracht.
- 7 Voor zover het Verdrag van 1905 tussen partijen niet is vervangen door het Verdrag van 1954, zijn de artikelen 1 t/m 7 van beide Verdragen tussen partijen vervangen door het Verdrag inzake de betekening en de kennisgeving in het buitenland van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke en in handelszaken van 15 november 1965. Het Verdrag van 1965 geldt evenmin voor de Faeröer. Het Verdrag van 1965 geldt in de verhouding tussen Estland en de overige partijen, met uitzondering van Oostenrijk, aangezien Oostenrijk geen partij is bij het Verdrag van 1965.
- 8 Deze lijst is opgesteld door mw. mr. M. Bernardt en J. Nijenhuis in 2015, versie 4 en voor het laatst geactualiseerd in januari 2016. De lijst is een momentopname. Aan de lijst, danwel de inhoud van de lijst kunnen geen rechten worden ontleend.
- 9 LGO staat voor Landen en gebieden overzee.
- 10 UPR staat voor Ultraperifere regio.
- 11 HvJ EU 16 september 2015, C-519/13 (*Alpha Bank Cyprus*), ECLI:EU:C:2015:603.
- 12 HvJ EU 11 november 2015, C-223/14 (*Tecom Milan and Arias Dominguez*), ECLI:EU:C:2015:744.
- 13 HvJ EG 25 juni 2009, C-14/08 (*Roda Golf & Beach Resort*), ECLI:EU:C:2009:395, r.o. 56-59.
- 14 HvJ EU 11 juni 2015, 226/13, C-245/13, C-247/13 en C-578/13 (*Fahnenbrock e.a.*), ECLI:EU:C:2015:383.